

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre — — 36 kor.
Fél évre — — 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy hóra — — 3 kor.

Nyiltéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
váltak pajtájában.

TELEFON-SZÁM: 27.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 111.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Staubér József.

Kedd, október 2.

Magyar végvárok.

Az Erdélyi-Szövetség kolozsvári nagygyűlésén egész sor olyan kinyilatkoztatás hangzott el, amely minden figyelmünket megérdemli. Minden szó, amely Erdély felől hangzik, alapos megiszivlelésre tarthat számot nemcsak azért, mert a legtöbbet szenvedett magyarok beszéde az, hanem azért is, mert Erdély magyarsága az új Magyarország biztonságának kérdése is.

Magyarország kultuszminiszterét, Apponyi Albert grófot bizonyára ennek a célnek biztos felismerése vezette, midőn nagy helyesléssel kísért kolozsvári beszédében a határszéli állami iskolák szükségességét hangoztatta.

Az oláh betörés szomorú napjaiban megdöbönt szívvel kellett tapasztalnunk azt, hogy a nép oktatására hivatott iskolák gyújtó fészkei voltak az államiságunk ellen aknamunkát folytató árulóknak. A magyar állam pénzével segélyezett tanítók nagyrésze nemcsak megbízhatatlannak bizonyult, hanem át is szökött az alattomos támadók táborába s részesevé lett az annak a pillanatnyi sikernek, amelyet gaz szomszédunk a támadás első napjaiban elérhetett.

Apponyi Albert gróf az erdélyi gyűlésen rámutatott arra az igazságra, amelyet a magyar sajtó és a magyar közvélemény már régen hirdetett és követelt, hogy a veszélyeztetett nemzetiségi vidékek nyugalmát nem biztosíthatja más, mint nagyszámú állami iskolák létesítése. Valójában semmiféle felekezethez, vagy nemzetiségnek nem lehet jogos kifogása az ellen, ha az állam a maga erejével kulturájának terjesztésére törekszik. Annyival kevésbé, mert — a kultuszminiszter kijelentése szerint — a lakosság nyelvi igényei igen megszemélt előzékenységekben fognak részesülni.

Az a terv, hogy Magyarország politikai határait kulturális határral erősítsük meg, míg egyrésztől növelni fogja országunk biztonságát, másrésztől el fogja oszlatni azt a bizalmatlanságot, melyet a „gyanus“ nemzetiségi vidékeken a magyarság a hazának idegen anyanyelvű lakossága egymás ellen a multban táplált. Sok kellemetlenségnek és meg nem értésnek elejét lehetett volna venni már a multban, ha az állami iskolák felállításában a mindenkor kormányok kissé gyorsabb tempót követtek volna. Az erdélyi gyűlésnek ezt az eredményét azért

üdvözljük őszinte örömmel, mert legjobb meggyőződésünk szerint az általános választói joggal együtt az állami iskolák kulturája lesz majd az a biztos alap, amelyeken állva kezelt

nyújthat egymásnak Magyarország minden hazáját szerető polgára s közös munkával felépítheti s minden ellenséggel szemben megvédheti az eljövendő idők nagyszerű Magyarországot.

Angol katonák fojtják el az olasz forradalmat.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Luganó. Az Avanti szerint katonai hatóságok megszállták a turini népházat. Turinban még tart az általános sztrájk.

Távíráti jelentések már hírül adták, hogy Olaszországban nagyszabású zavargások törtek ki, amelyek hűen fejezik ki az olasz néphangulatot. Most Lennhoff Jenő, a *Vossische Zeitung*-nak az Isonzó-fronton tartózkodó tudósítója rendkívül érdekes dolgokat ír meg lapjának az olaszországi viszonyokról.

Olasz hadifoglyok egy részéről vallomásaik — írja Lennhoff — náluk látható levelek, amelyeket lövészátartozóiktól kaptak. Ezekből sok egyéb anyag, amelyet katonai hatóságok szereztek. Helytartást engednek az olasz hadsereg és a nagyrészt háborúellenes mögötts ország hangulatába. Egyes városokban, mint Milanóban és Turinban, továbbá Sicília sok részében erős a forradalmi hangulat, amely nyugtalanságot és tüntetéseket idéz elő.

Fogságunkba jutott olasz katonák egy részénél azt adják elő, hogy egyes olasz városokban, mint például Turinban

angol katonaság teljesít rendőri szolgálatot.

hogy a zavargásokat a legnagyobb energiával azonnal elhothassák. A hazáról kapott levelek is megerősítik ezt. Hogy a mögötts ország hangulata befolyással ne legyen a harcra levő csapatokra, több országrészbe nem engedélytznék szabadságot. A szicíliai ezredek nem kapnak szabadságot, mert azelőtt a szabadságot legények nem tértek vissza, hanem csoportokba verődve bujkáltak falvaikban. Az ellenük küldött csendőrök tehetetlenek voltak, mert a lakosság a szökött katonákat mindenképen támogatta. Némely helyen véres összeütközésekre is került a sor katonaszökevények és csendőrök között. A harc alatt a katonaszökevények lövészárkokban és fedezékekben tartózkodtak és innen lövöldöztek a csendőrökre. A Trapani-brigádnál, amely Nazi ismert szocialista vezér kerületéből rekrutálódik, olyan események történtek, hogy az olasz hadvezetés kénytelen volt a brigádot feloszlatni és igényességét különböző csapattestekbe osztotta be.

Nyilt lázadás tört ki a kalabrial Cafanzaro-brigádban, amely hosszú ideig a legjobb csapat hírében állott. Pihenő-állomásukon azt követelték a brigád katonái, hogy vigyék el őket az Isonzó-frontról valamilyen csendesebb front-

részre. Amikor a követelést nem teljesítették, nyilt lázadásra került a sor.

A tisztelket, akik helyre akarták állítani a rendet és fegyelmet, a katonák egyszerűen lefőttek.

De a legénység körében is véres összetűzések voltak. Csak drákói szigorral tudták a nyugalmat helyreállítani. Állítólag a brigád két ezrednek minden szakaszából 1—1 embert sorolás útján kiállítottak és agyonlöttek. Más csapatok legénységét is ki kellett vonni a harcra. A katonákból az utolsó forradalmi beavatás után

Olasz foglyok azt állítják, hogy a forradalmi csapatok a hátrahagyott csapatokra is, több helyen megállították, hogy az ellenséges tüzéség tűz alá veszi a fogoly-szállítmányokat. Egy szeptember 4-én oszióban menetelő csapatot veti tűz alá az olasz tüzéség és így módon saját emberei közül kétszázat megölt és háromszázat megsebesített.

Az angol és olasz katonaság közti viszony a lehető legrószabb. A front mögötti táborokban és községekben olasz és angol katonák között gyakran kerül a sor komoly összeütközésekre.

Az olasz katonák győzelmi kedve is csökelt, különösen a 11. Isonzó-csatában. A küzdelmet ember-mészárlásnak mondják.

— Most már igazán abba lehetne hagyni! — jelentette ki egy fogságunkba jutott olasz ezredes. Borzalmas véráldozattal szerzünk meg minden talpalattnyi földet. Így módon Triestet sohasem fogjuk elérni!

Elerőtlenedtek az olasz támadások.

Budapest, október 1. (Hivatalos.)
Keleti harcra és Albániában nincs ujság.

Olasz harcra:

Az Isonzó arvonalon az olasz gyalogsági támadások elerőtlenedtek. A Bainsizza fensíkon, Podlakanál esirájában elfojtottunk egy ellenséges előretörést. A Monte san Gabriele körletében és ettől északkeletre változatlan heveséggel tartanak a tüzéségi harcok. Conrad báró tábornagy hadsereportjánál nem volt különös esemény. **A vezérkar főnöke.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Események a tengeren.

Szeptember 27-én tengerészeti repülőgépeink hatásosan bombázták a brindisi repülőállomást és az itteni kikötőkben tartózkodó torpedóegységeket és tengeralattjárókat. Amint kétséget kizárólag megállapítottuk, egy romboló csoportban két nehéz bombával célbataláltunk. A többi célpontra is jó eredményeket értünk el. A jesi-olasz léghajóművek ellen 27-én intézett, már jelentett sikeres vállalkozásunkat 29-én este tengeri repülőinknek a ferrarai léghajócsarnok ellen intézett, hasonló sikerrel koronázott támadása követte, amelynek ismét egy léghajó esett áldozatul, mely a csarnokot ért két bombatalálat után óriási magasságra szökő lángokkal egett el. Ugyanezen az estén a Pontelagoscuroi gyártelepekre is sikeresen dobtunk bombákat. Az ellenség 28-án és 29-én este megismételte Pola elleni repülőátadásait, de sem katonai, sem magántermészetű, említésre érdemes kárt nem okozott. Két matróz megsebesült. 29-én az egyik olasz repülőgépet egy portyázó repülőnk légi harcban a tenger felett leterítette. A repülőgép égve lezuhant. A bennülő két olasz repülőhadnagy meghalt. A hajóhad parancsnoksága.

Pusztítják a belgákat az angolok.

Berlin, október 1. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

Flandriában, a tengerpart mentén és az yperni hajlásban, déltől kezdve erős volt a tüzéségi harc és éjjel is élénk maradt. Angol és francia repülők az utóbbi időben bombavetésekkel belga területen jelentékeny anyagi károkat okoztak. A támadásoknak a polgári lakosság körében is számos áldozata volt.

A német trónörökös hadcsoportja:

Az Aisne mentén, Reimstől északra és a Champagneban, a tüzevékenység többnyire felderítő ütközetekkel kapcsolatban, amelyekből foglyokat szállítottunk be, feléledt. Verdun előtt a harci tevékenység mérsékelte határok között maradt. Repülőink ismét bombázták London belső részének katonai építményeit és raktárait. Számos tüzvész különösen hatásosnak mutatta a támadást. Más repülőink sikeresen támadták meg Margate-t és Dowert. Mindegyik repülőgépünk sértetlenül visszatért. Tegnap tízennégy ellenséges repülőt lőttünk le. Gonterman hadnagy 37-ik és 38-ik, Berthold főhadnagy pedig huszonhetedik légi győzelmét aratta.

Keleti harctér:

A helyzet változatlan. Helyi gyaloglósági ütközetek néhány szakaszon átmenetileg a tűz fokozódását idézték elő.

Macedóniai harctér:

Nagyobb harc esemény nem volt.

Ludendorff, első főszállás-mester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A hegyaljai bor értékesítése.

— Zubor Andor nyilatkozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradhegyaljai Szőlősgazdák Egyesületének megbízásából Zubor Andor tanácsnok több helyen tanácskozásokat folytatott arra vonatkozólag, hogy miként lehetne az idei termésért megfelelő árt elérni s a hegyaljai boroknak a szövetséges és semleges államokba leendő kivitelét biztosítani. A tanácsnok utjából visszatért s tudósítónk előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Tervbe volt véve, hogy az aradhegyaljai borok megfelelő értékesítése céljából Jausz Oszkár ménesi vincellériskolai igazgatóval Berlinbe utazom. Erre azonban nem volt szükség, mert az utlevelek megszerzése során arról értesültem Budapesten, hogy a német kiküldöttek Budapestre érkeznek s velük Budapesten közvetlenül tárgyalhatok. Ez meg is történt: s ennek eredményeképp közölhetem, hogy ma már Budapesten két iroda működik melyek közül az egyik kizárólag a hadsereg részére Zrinyi-utca 7. sz. alatt ó borokat, beleértve az 1916. évi termést is, vásárol. A borból minta adandó, az árat ab Boroszló kell kalkulálni és meg kell szerezni az eladónak a szállítási engedélyt. Az ajánlatban ki kell tüntetni, hogy az eladó ad-e hordót vagy hordó küldését igényli-e. A német katonaság az ajánlatokra két-három hét alatt választ ad, saját közgeivel veszi át a bort s katonai kísérettel szállítja Boroszlóig, hogy a hadsereg részére szükséges bort szétosszák. Ugy tudom, hogy a múltban 5—6 koronás borokat is vásárolt az iroda, melynek élén gróf Kayserling áll, a borra vonatkozó ügyeket Melmer kapitány végzi. Ismélem, ezen iroda kizárólag a hadsereg részére vásárol s csak ó borokra tart igényt.

— A másik iroda, mely Türr István-u. 8. szám alatt székel, a polgári lakosság részére vásárol bort, gyümölcsöt és főzeléket. Ezen iroda főnöke Helier György kereskedelmi tanácsos, Berlinből. A németek szándékoznak borokat vásárolni Magyarországon, de csak lefejtés után. Helier tanácsost az Aradhegyaljai Szőlősgazdák Egyesülete nevében meghívám Aradhegyaljára s kilátásba helyeztem, hogy Bódy Bodog elnök és én elfogjuk kalauzolni a termelőkhez és kereskedőkhöz, a hol az idei renkívül pompás minőségű borainkat be fogjuk mutatni, s Helier tanácsos a látogatót kilátásba is helyezte. Nagyon helyesen feszül a szőlősgazdák, ha borainkat a Jausz Oszkár igazgató által közölt módon gondosan és tisztá edényekbe szűrik, mert csak így remélhetnek borainkért megfelelő árt.

— Az idei bortermés értékesítését illetőleg szakkörökkel érintkezésbe léptem s közölhetem, hogy nemcsak a szövetséges államoknak, hanem a semleges államoknak is szüksége lesz borainkra. Tekintve, hogy itt nem máról holnapra való lebonyolításról van szó: a fontos kérdésnek minden oldalról való tisztázása hosszabb időt igényel. Schveicba direkt lehet szállítani kormányengedéllyel, de a többi semleges országba csak Németországon keresztül. A kivitel kérdését valótán szempontjából is kellő körültekintéssel kell megoldani s úgy tudom, hogy a kormány intézkedései ez irányban a közel jövőben megjelennek. Mezössy Béla földmívelésügyi miniszter a napokban

úgy nyilatkozott, hogy a feendő intézkedés alkalmával a termelők és kereskedők érdekeit szem előtt tartja, nekem pedig az volt a benyomásom a németekkel folytatott tárgyalások alkalmával, hogy a németek a termelőkkel és régi borkereskedő cégekkel szívesen tárgyalnak, de nem szívesen veszik az alkalmi borkereskedők és a tisztességes kereskedők közé betolakodott silány áruval rendelkező nem kívánatos elem tuizott árfelelő ajándait.

— Kérdést intéztem azon keringő vészli-
rekre vonatkozólag, hogy mi igaz abból, hogy csak két bécsi és egy magyar cég jogosított Ausztria részére vásárolni. Ez mesének bizonyult. Ugyanígy nem kell komolyan venni a 3 kor. 60 és 3 kor. 80 filléres legmagasab osztrák dorákat sem, mert ez csak irányár s bármikor megváltoztatható.

Sztrájkkal fenyegető tisztviselők.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Az Országos Munkásbiztosító Pénztárnak miniegy négyszáznyolcvan alkalmazottja közül háromszáz három koronás napidijból tengeti életét. Ez a példátlan állapot a múlt hétben majdnem sztrájkra vezetett.

A munkásbiztosító pénztári tisztviselők egyesülete beleolvadt a Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetségébe és közös memorandumot küldött a pénztár igazgatóságához, kérve a napidijak felemelését öt koronára mert ellenkező esetben a tisztviselők sztrájkba lépnek. Az igazgatóság el is határozta a napidijak felemelését. *Érdekes, hogy az igazgatóság ülésén egyedül Garbai Sándor szólalt fel az öt koronás napidijak ellen.*

A pénztár igazgatóságának határozatát még az Állami Munkásbiztosító Hivatalnak is jóvá kell hagyni és ez a hivatal majdnem mindig megakadályozta a tisztviselők fizetésrendezését. Éppen ezért a pénztár igazgatósága közölte Sarkadi Ignác igazgatóval, hogy az öt koronás napidijakat még az Állami Munkásbiztosító Hivatal jóváhagyása előtt azonnal folyósítsa.

A vidéki tisztviselők is mozgolódni kezdenek. Szombat este a vidéki pénztárak tisztviselői ülést tartottak. Ezen az ülésen élesen támadták Sarkadi Ignácot, az Országos pénztár igazgatóját és Kiss Adolfit, a kerületi pénztár igazgatóját és az Állami Munkásbiztosító Hivatalt, mert ők azok, a kik állandóan elnyomják a tisztviselők fizetésjavítási mozgalmait és ridegen elzárkóznak minden jogos kívánság elől.

Az ülésen több szenvedélyes felszólalás után egyhangulag határozati javaslatot fogadtak el, melyben a tisztviselők száz százalékos drágasági pótlékot, lakbér pótlékot, a külön munka díjazását, a szerződéses tisztviselőknek szerződési állásuknak megfelelő

pótlékokat követelnek. A határozat kimondja, hogy a mennyiben ezeket a követeléseket nem teljesítik, úgy november elsején a tisztviselők sztrájkba lépnek.

A vörös gárda.

— Saját tudóstónk telefonjelentése. —

Haparanda. Kerenszky folytatja fáradozásait koncentrációs kormány alakítására, amelyen valamennyi párt részt venne, de ki volnának zárva olyan személyek és szervezetek, amelyek a Kornilov féle lázadással rokon-szerveztek.

Genf. Az Oroszországban lakó idegen ajku néptörzsek kongresszusa, amely Kiewben tartotta tanácskozását, a következő határozatokat fogadta el: 1. Oroszországot át kell alakítani demokrata államszövetségi köztársasággá. 2. Minden Oroszországban lakó néptörzsek, a kövükokak is, széleskörü önkormányzatot kell kapni, melynek szervezetét minden néptörzs külön alkotmányozó gyűlésen állapítja meg. 3. A külügyminiszter mellé azonnal ki kell rendelni külön bizottságot Oroszország valamennyi idegen ajku néptörzseinek képviselőiből, akik a legközelebbi békekonzferencián a törzsek érdekeit megvédik. 4. Meg kell alakítani a népek tanácsát, amely az említett államszövetség alapelveinek megvalósítását biztosítja.

Berlin. A Vossische Zeitung stockholmi tudóstója jelenti lapjának: A bolsevikiek egész Oroszországban vörös gárdákat szerveznek, amelyeket a városi lakosságból, főleg a munkásokból toboroznak. A moszkvai munkástanács Verhovszki hadügyminiszter felszólítása ellenére erősen felszerelte vörös gárdáját. Ugyanez történt Kronstadában is. A vár minden polgárát és minden kikötőmunkást fegyverrel láttak el. Tizenöt kiképző vezetése mellett naponta katonai gyakorlatokat tartanak. A kievi vörös gárda már nyolcezer emberből áll, husz gépfegyverük is van. Ivanov és Vosnosenski ipari központokban hatezer gárdista hetenkint háromszor két, órai fegyvergyakorlatot tart. Caracin, Rostov, Tambov és más városok is megalakították a maguk gárdájukat, amelyek a kormányzó hatalmat magukhoz ragadták. A kormánybiztosok erre Pétervárra fordultak utasításért, hogy a gárdisták ellen katonai hatalmat vehessenek igénybe, Ettől azonban a pétervári kormány elállott, miután Caracinban a kirendelt katonai csapatok átpártoltak s a vörös gárdistákkal együtt megostromolták a börtönt s a bezárt bolsevikieket kiszabadították.

A Deutsche Tageszeitungnak jelentik Stockholmból: Csernov volt földművelésügyi miniszternek Kerenszki ellen emelt vádját, hogy tudniillik a Kornilov-affériben kétszínű játékot folytatott, most megerősíti Savinkov nyilatkozata is. Savinkov kijelentette, hogy Kornilov egyenesen Kerenszki parancsára vonult csapatokkal Pétervár ellen. Ez a nyilatkozat nagy feltűnést kelt, bár már többször felmerült a híre annak, hogy az egész Kornilov-lázadás előre megállapított terv szerint folyt le. A leleplezés nagyon könnyen Kerenszki bukását jelentheti. Az „Izvestija” már is Kerenszki azonnali letartóztatását követeli emiatt az államesimny miatt. A lap állásfoglalása érthető feltűnést okozott pétervári körökben, ahol most Kornilovot Kerenszki áldozatának tekintik és a tábornok szabadlábra helyezését várják.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást ügyelemben nem veszi, büntetendő cselekményt követ el.

Már le vannak rakva a béketárgyalások alapjai.

Saját tudóstónk telefonjelentése.

Hága. Semleges körök meg vannak arról győződve, hogy a béketárgyalások alapjai már le vannak rakva és hogy irányadó tényezők komolyan számolnak a rövid időn belül való békekötés lehetőségével.

Stockholm. A pápához intézett német válasszal kapcsolatban a Djen című lap orosz diplomatákkal folytatott beszélgetéseket közöl, amelyeknek során ezek kijelentették, hogy az orosz külügyminiszterium a béke kérdésében most már egészen más álláspontot foglal el, mint eddig. Hivatalos körökben kijelentették, hogy *épinséggel nem lehetetlen már a mostani időpontban megkezdeni a béketárgyalásokat, sőt a jelenlegi helyzet minden tekintetben egyenesen kedvező a béketárgyalások megkezdésére.* Annak a komoly törekvésnek jeléül, amellyel az orosz kormány a háború megszüntetését el akarja érni, a Djen utal a diplomáciai testületben történő állandó személyesére. Az orosz lapok a semleges országokban akkreditált orosz követek személyében beállott változásokat élénken kommentálják, így például Jefremov volt miniszternek berni és Nekudovnek madridi követé történt kineveztetését úgy tekintik, hogy mindkét fővárosra kiváló szerep várhat a béketárgyalások esetén.

Berlin. A Reuter-ügynökség a következő római jelentést közli: A Vatikánhoz közelálló, megbízható római forrásból közlik, hogy a szentszék nyilatkozatra hívta fel Németországot afelől, hogy miért nem említi meg a pápa jegyzékére adott válaszában Belgiumot és a megszállott francia területeket. Németország erre azt felelte, hogy a birodalmi gyűlésnek az annexió kérdésében hozott határozata a pápának a megszállott területek kiűritésére vonatkozó javaslatának az elfogadását jelenti. A kormány és a birodalmi gyűlés ragaszkodik határozatához.

Bécs. Kerülő uton jelentik Párisból: Valamennyi párisi lap visszautasítja azt az állítólagos német javaslatot, amely szerint Franciaország megkapja Elzász-Lotharingiát, ha Németország számára Oroszországgal szemben szabad kezet enged. Természetes, hogy német részről ilyen ajánlatot sohasem tettek. Francia kitalálás ez, amely Oroszországra akar hatni.

Berlin. A Vossische Zeitung munkatársa Szófiában beszélgetést folytatott Radoszlavov bolgár miniszterelnökkel, aki a szövetséges uralkodók csernovodai találkozásáról így nyilatkozott:

— Annyit mondhatok, hogy a bolgár cár rendkívül meglegedetten nyilatkozott erről a találkozásról, amely egy másik, küszöbön álló fontos eseménnyel együtt újból bizonyítani fogja az entente szemében kormányaink és uralkodóink egyetértését. Ez az egyetértés a pápa jegyzékére adott válaszokban is kifejezésre jutott.

A tudóstó azon kérdésére, hogy mit ért a küszöbön álló fontos esemény alatt, Radoszlavov ezt felelte:

— Ez egyelőre még titok, csak türelem, már közeledik az ideje.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

VARNAI — A DEMOKRATA.

— Az Aradi Közlöny tudóstól.

A városi adóhivatal III. folyosójának IX. termében, ahol zordon kedélyű öregapák fejtik le a szenvedő polgár intimitásait: szenzációs esemény történt.

A hivatal pénzzagu, sávanvu levegőjében összenéztek a nédegszivü beameterek s a poros akták nehéz számoszlopai meginogtak.

— Mi az? — riadt fel a főtárnok ur sörélen, kit látnak szemeim? Mondja Tubus ur, jól látnak az én szemeim?

— Őli főnök ur, az ön szemei kitűnnek — rebegette az udvarias gyakornok Tubus ur; valóban, aki most ide belebegett, senki más, mint Nemzeti Színházunk rég nem látott adóalanva: Várnai ur.

— Várnai! — rebegette állítatosan a számításterk csoportja, míg a folyosóról lüde leánvajak osacsogása hallatszott be:

— Láttad, bizony isten Várnai jött, istenem miért jött? talán művésznöket keres? vagy szabadjegyet hozott? Nézd a drágát, mily kecsesen és délcegen lépked, nézd ezt a mozdulatot, most... most a szívéhez kap...

Igen, Várnai a szívéhez kapott... az az hogy a szíve felé... oda a hol észkel a pénztárcája, a melyet nemes, de fájdalommal tele geszuissal vágott a pénztárnok asztalára s közben jól ismert kék papírosok után kotorászott benne, nehéz sóhajjal mondta:

— Itt van, fizetek.
A mogora arcok mosolyra csikordultak, mint a rozsdás zár, melyet kedves kéz nyitogat s ámuló felekiáltás zuggott át a termen:

— Várnai fizet! Várnai adót fizet! Egy ember aki adót fizet! Egy művész, aki fizetni tud! A főpénztáros soha nem látott buzagalommal ugrott fel és rázta meg a művész kezét:

— Mi történt uram? főnyeremény? vagy a háborus konjunkturák ügyes kihasználása? szóljon! mondja!

— Dehogya! — szól megkönyvebbülve Várnai — hónapok óta kérdezgetem a barátaimtól, hogy voltaképen mit jelent ez a szó: demokrácia s csak ma magyarázta meg egy barátom, aki kölesöm kért tőlem, hogy demokrácia, annyit mint fixfizetés.

— Hogyan?
— Légy demokráta — szólóf — s adi nekem 100 koronát. S miután én az új demokráta Magyarországra fanatikus hűve vagyok: előttem demokráciámról tanúbizonyságot adni.

— Milyen sokáig arisztokrata volt Ön Várnai ur szól meghehatottan a főpénztárnok, miközben Várnai a kisasszonyok mosolygó sorfalá között lényegesen könnyű léptekkel eltávozott.

* A Filharmónia első koncertje. A idei első koncert a siker legteljesebb jegyében indul. A Filharmónia egyesület október 14-én, este tartja meg első hangversenyét, melyen

Förstel Gertrud a bécsi opera világhírű énekesse lép fel. Arad közönsége, mely már évek óta nélküli hangversenytermünkben a kiváló énekesnőt, bizonyára nagy meglepéssel és örömmel veszi a hírt, hogy Förstel Gertrudot hallhatja. A hangversenyjegyeket Scherhaag H. és fia cég árusítja szíveségből. A jegyek árai 10 kor.-tól 1 kor.-ig.

* **A színház hírel.** **Forgács Sándor** bemutatkozása. A holnapi Az ördög előadásán mutatkozik be a társulat új tagja, kinek fellépése iránt általános érdeklődés mutatkozik. Molnár Ferenc remek vigjátéka elsőrangú szereposztásban kerül színre. **Lavotta szerelme** az első operett újdonság, melynek bemutató előadása esütörtökre van tervezve. **Barna Izsó** koszoruba kötötte Lavotta János legszebb dalait, felékesítve a XVIII. század válogatott énekeivel, a rendkívül érdekes és minden ízében magyar zamatú daljáték elsőrangú szereposztásban kerül szintén a főbb szerepekben Z. Váradi Margit, Zöldhelyi Anna, Barics, Róna, Győző, Várnai, Polgár stb. **Lavotta szerelme** sorozatos előadásokban van műsorra tűzve. **Az első ifjusági és népies előadás.** Szombaton délután fél 4 órakor tartja a társulat az első ifjusági előadást. Ez alkalommal az Obsitos kitűnő daljáték kerül színre.

— **Mazzatini** balletmester csak hölgyek részére a grácia fejlesztésére okt. 1-én külön ritmikus plasztikai tánc-tanfolyamot nyit. Beiratkozások Wesseliényi-utca 52.

* **Rejtőnemes katasztrófa** az egész magyarságra néve a világháború, melynek sötét napjaiban mindenki két kézzel kap a vigasztalás után. Ez a títka a **Százévek Zenéje** című kottafolyóirat nagy sikerének. A pompás folyóirat új száma most jelent meg öt válogatottan szép zeneszámmal, melyek között három kitűnő újdonság és két klasszikus dal van. A folyóirat negyedévi előfizetési díja 5 korona. Kérdőhivatal Budapest, Kálmán-utca 22. sz. Egyes számok minden jobb könyvkereskedésben kaphatók.

— **Tavaszi Szerelmek** (magyar és német kiadás). Stambul roszaja, Csárdáskirályné, továbbá a legújabb kuplék és magyar dalok Kerpelnél kaphatók.

— **Kálmán Imre** legújabb operettje, **Die Faschingstee** kapható Oláh és Tsa zeneműüzletében. Telefon 2—30.

— **Zongora- és hegedűiskolák és gyakorlatok**, legújabb kuplék, operettek és operák stb. Állandó nagy készlete Kerpelnél.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor

Oroszország

nem kap municiót.

Bécs. A király és a királyné a trónörökös jelenlétében a wartholzi kastély terraszán az ukrainaiak hódoló küldöttségét fogadták. A küldöttség vezetője Lukaszewicz lovag, Reichsrath-képviselő beszédet intézett a királyi párhoz és a trónörökösökhöz, mire a király és a királyné szíves szavakkal válaszoltak.

Berlin. Michaelis birodalmi kancellár Hindenburg születése napjának megünneplése alkalmából a nagy főhadiszállásra utazott. Harmadikán a kancellár ismét Berlinben lesz.

Bern. A nemzetközi szakszervezeti kongresszust ma délelőtt Schneeberger elnök megnyitotta. A kongresszuson megjelent Németországból a szakszervezetek vezérő-bizottságának elnöksége, Legien, Auer, Tafienbach, továbbá az egyes szakszervezetek képviselői; Dániából három kiküldött, Svédországból öt, Ausztriából hat, Huber vezetésével, Magyaror-

szágból kettő, Norvégiából kettő, Hollandiából kilenc, Olaszországból és Franciaországból senki sem érkezett meg a kongresszusra. A francia kiküldöttektől kormányuk megtagadta az utlevelet. A kongresszus holnap kezd meg érdemleges munkáját.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenfi tette: Flandriában és Verdun előtt változó erős tüzelés, ránk nézve kedvező eredményű helyi gyalogsági harcok. Keleten nem történt lényeges esemény.

Geni. A Journal de Geneve szerint Franciaország megszüntette az Oroszországba való municiószállítást, mert a municiószállítványokat szállítási zavarok folytán Arclengelszkben nem tudják kirakni és a frontra szállítani. A lap szerint az orosz hadsereg kilenc millió embere közül csak egy millió van felszerelve.

Az erdélyi szövetség a magyarságért.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Ezen a háború előtt, 1914-ben alakult meg az erdélyi szövetség, de csak most gondolhat a programszerű munka végrehajtására. Sürgős és halaszthatlan a szövetség akcióba lépése, nem partikuláris célokért, hanem Erdélynek, mint Magyarország integráns és becses részének megmentéséért.

A szövetség a választói jog kérdésében nem fejtelt határozott állást. Ebben a tartózkodásban Bethlen István gróf aggályai jutnak kifejezésre.

Apponyi Albert még nála is szokatlan forróságú beszédében teljesen magáévá tette az erdélyi szövetség vágyait és követeléseit és a demokratikus ideák magyar megvalósulása felől is megnyugtatta, hitelének és tekintélyének egész hatalmával az esetleg aggódó lelkeket.

Az értekezleten Apponyi és Földes miniszterek, Ugron belügyminiszter képviselőiben Velits főispán és Mezőssy földművelésügyi miniszter képviselőiben Jokszyman főispán jelentek meg.

Délután négy órakor Apáthy István elnöklése alatt megválasztották a vezető tanács tisztkarát. Elnökök lettek: Bethlen István gróf, Kemény Árpád báró és Ugron Gábor, ügyvezető elnökök: Apáthy István, Bedő Sándor és Zachariás János. Az elnöki széket most Kemény Árpád báró foglalta el. A szövetség programjára vonatkozólag Bethlen István gróf több határozati javaslatot nyújtott be, amelyek lényegükben a következő kívánásokat tartalmazzák:

Az erdélyi határ fokozott védelme, ebből a célból magyar határőrvidék létesítése, a határ stratégiai kiigazítása, az erdélyi vasúthálózat teljes kiépítése. Továbbá: az igazságügy terén a nemzetiségi és a hazaárulásról szóló törvény hatékony szigorítása, végül birtokreform, különösen a birtokeladás megtiltása a háború tartamára.

Az egyhangulag elfogadott javaslatokhoz járult Kemény Árpád báró javaslata a területi hadkiegészítés megszüntetéséről. Ezt az általános programot az erdélyi politikusok legjobbjai fejtették ki részletesebben, végül Apponyi és Sümei Vilmos szavai után Kemény Árpád báró a szövetség megalakult tanácsát a program kemény és energikus végrehajtására intvén, berekesztette az értekezletet.

OLVASSA NAPONTA

Az „Aradi Közlöny” apróhirdetéseit. Hétköznap 50—60, vasárnap és ünnepnap 100—120 különféle apróhirdetés található az „Aradi Közlöny”-ben.

Nyilatkozik

a külügyminiszter.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: A Magyar Tudósító jelenti: Czernin Ottokár gróf közös külügyminiszter **Marsovsky Jenő** titkára és **Prasnovsky** osztálytanácsos, a külügyminiszterium sajtóosztálya helyettes főnökének társaságában holnap Budapestre érkezik. A külügyminisztertisztelőre **Wekerle Sándor** miniszterelnök holnap délután hat órakor a miniszterelnökségi palotában ebédet ad.

Az ebédre hivatalosak a kormány összes tagjain kívül **Csernoch János** hercegprímás, **Dessewffy Aurél** gróf országbíró, **Széchenyi Béla** gróf koronaőr, **Szász Károly** képviselőházi elnök, **Pallavicini György** örgróf, **Tóth János** államtitkár, **Andrássy Gyula** gróf, **Szentiványi Árpád**, **Székely Ferenc**, **Károlyi Mihály** gróf, **Zichy János** gróf, **Darányi Ignác**, **Bolgár Ferenc**, **Szterényi József**, **Melczér Vilmos**, **Rakovszky István**, **Holló Lajos**, **Gál Sándor**, **Khuen-Héderváry Károly** gróf, **Teleszky János**, **Papp Géza**, **Klavelberg Kunó** gróf, **Günther Antal**, **Wlassics Gyula**, **Wodianer Hugó**, **Turóczy Vilmos**, **Marsovsky Jenő**. Az ebéden Czernin Ottokár gróf a külpolitikai helyzetről és a békéről nyilatkozatot fog tenni.

Erdély kulturális határa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kolozsvárról telefonálják: Ma reggel az erdélyi határszél vármegyéinek főispánjai és tanfelügyelők Kolozsvárott konferenciára gyűltek össze. A konferencián Apponyi Albert gróf kultuszminiszter elnökölt.

Egy újságíró kérdést indított a miniszterhez ennek a konferenciának anyaga felől. Apponyi Albert gróf a következő felvilágosítást volt szíves adni:

— Akciót kezdem, hogy a határszélén nagyszámú állami iskola létesüljön, különösen ott, ahonnan a tanító gyanus körülmények között eltávozott. Mintegy kulturális határt akarunk megvonni az állami iskolákkal. A lakosság nyelvi igényei természetesen igen messzemenő előzékenységekben fognak részesülni. A határszéli megyék főispánjait és tanfelügyelőit ebben az ügyben kerétem konferenciára.

Felhasználta az újságíró az alkalmat, hogy a minisztertől egyes szállongó hírekre nézve nyilatkozatot kérjen, amelyek szerint a katolikus autonómia előkészítése során bizonyos nehézségek merültek volna fel.

A miniszter kategórikusan megcáfolt minden ilyenemű híresztelést és kijelentette, hogy a főpappal legelőkéletesebb egyetértésben folynak az előkészítő munkálatok.

Megkérdezte még, hogy a katolikus autonómiával együtt milyen intézkedések lesznek az 1848. évi XX. törvénycikk teljes végrehajtására vonatkozólag?

— A törvénycikk végrehajtásáról szóló javaslat — felelte a miniszter — már első miniszterségem idején elő volt készítve. Azóta természetesen a viszonyok változásával a számszerű tételket is módosítani kell. Legközelebbi időben megkezdem az erre vonatkozó tárgyalásokat az egyes felekezetek vezetőivel.

Az „ARADI KÖZLÖNY”-nek

nemcsak közleményel, hanem a hírdetével is érdekesek.

A polgári társadalomhoz!

Jelszavak korszakát éljük. A jelszavak új politikai áramlatokat dobtak felszínre s ezek a tömegnek tetszetős frázisok, mint a forgószelel, magukkal sodorják a társadalmat. Nem tudja senki, hol van a megállás, nem látja senki a végállomást, ahol a forgatagban egymást hajszólló ellentétek kiegyenlítődnek.

Terjesszük ki a népjogokat! Ezt hirdeti lelkes szóval az *Aradi Közlöny*. De tántoríthatatlanul hirdetjük azt is, hogy a népjogoknak kiterjesztése, magyar nemzeti alapon történjék. Lapunk meggyőződés szerint lelkes szószólója minden szociális törekvésnek és nagy súlyt helyez arra, hogy mindenki, aki a mai nehéz viszonyok között dolgozik, munkájához mért megélhetési viszonyok közé jusson.

Az *Aradi Közlöny* azonban bátor hangoztatója annak is, hogy a népjogok kiterjesztése alatt egyesek ne azt értsék, hogy másokat megfoszsanak jogaiktól és a szociális jólét alatt ne azt a gondolatot akarják beletörzteni a köztudatba, hogy a szociális jólét megalapozása a polgári társadalom anyagi helyzetének meggyengülésével történjék. Ma már — sajnos — olyan idöket kezdünk élni, hogy az, akinek van valamije, amire egy életen át kemény munkával, takarékossgal és józan szorgalommal szerzett, a háborús állapotban affélöl, hogy keserves munkásságának gyümölcsére mit hoz a holnap bizonytalansága.

A politika új divatos játéka a polgári társadalom ellen irányul. S a polgári társadalomban nincsen meg a kellő önérték, az acélos energia e törekvések visszautasítására. A magyar nemzet gerincét a kereskedő, az iparos, a lateiner, a tisztviselő, a gazda és a munkás alkotja. Az *Aradi Közlöny* e társadalmi osztályok jogos érdekeiért mindig fel fogja emelni szavát és — ezt a mai idökben

különösen hangsúlyozni kívánjuk — *fértias és kiméretlen harcossá lesz ezentul is a polgári társadalom érdekeinek.*

A polgári társadalomnak nyugalomát, biztonságát semmiféle divatos jelszavaknak például dobni nem engedi az Aradi Közlöny

amely anyagi áldozatoktól vissza nem riadva arra fog törekedni, hogy ezentul is az ország legelső, legelterjedtebb napilapja maradjon.

Arad városának és környékének gazdagságát, virágzó fejlődését a kereskedő- és iparososztály teremtette meg. Az *Aradi Közlöny* a maga nagy publicitásával, immár három évtizedes multra visszatekintve, mindig a polgári társadalom szolgálatában állott. A kereskedők és iparosok érdekeit minden egyéb fölé helyezte az *Aradi Közlöny* és ezt fogja tenni a jövőben is, mert az *Aradi Közlöny* mindig azt hangoztatta, hogy a kereskedő- és iparososztálynak nemzetfenntartó hivatása van. Több, mint három évtizedig volt az *Aradi Közlöny* a polgárság lapja és az is fog maradni abban a nagy küzdelemben, amelyet az új áramlatokkal kell végigküzdeni.

Az *Aradi Közlönyt* — jöjjenek bármilyen viszonyok, bármilyen társadalmi eltolódások — senki és semmi nem fogja visszarettenteni attól, hogy becsületos, igaz és őszinte meggyőződéssel ne hirdesse: *a polgári társadalomnak erősnek kell maradnia, hogy hazánk megállja helyét a nemzetek nagy versengésében.*

Az új negyedév küszöbén kérjük a polgári társadalom támogatását, hogy a jövőben a nehéz küzdelmekben emelt fővel, kitárt mellettel, acélos akarattal, a küzdelemre felkészülten, a nemzet gerincét alkotó társadalmi osztályokat tudva a táborunkban, megvívhasuk a nagy harcot és győzelemre segíthessük a polgári társadalom lobogóját!

AZ ARADI KÖZLÖNY
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Nem szünik meg a villamos üzeme.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Napok óta hirtelén jár a városban, hogy az aradi villamos-telep megállt az üzemét, mert szénhiánnyal küzd és nem képes az üzem zavartalan fenntartásához szükséges szénmennyiséget beszerezni. Az *Aradi Közlöny* tudósítója ma beszélgetett Mellinger Józseffel, a Villamos-telep igazgatójával, akinek nyilatkozatából kiderült, hogy a Villamos-telep helyzete nem oly pesszimisztikus, mint amilyennek a városban elterjedt hírek festik, mert Mellinger igazgatónak már is sikerült szén szereznie és ezzel egy időre biztosította a Villamos-telep üzemének zavartalanságát.

Mellinger igazgató az *Aradi Közlöny* tudósítójának ezeket mondotta:

— Arról nincsen szó, hogy a Villamos-telep beszünteti az üzemét. Az azonban igaz, hogy a Villamos-telep szénhiánnyal küzd. De minden intézkedés megtörtént, hogy az üzem-szünet elkerülhető legyen és kilátás is van rá, hogy az üzem folytatható lesz. Szén sikertelenül szereztem a lupényi bányatársulatnál. A lupényi bányát pénteken, szeptember hónap 29-én meg is indította az első szállítmányt, amely szerdán, legkésőbb csütörtökön Aradon lehet. A telepnek napi 3 és fél vagon szénre van szüksége. A lupényi bányából egyelőre oly mennyiséget kapunk, hogy az elegendő lesz a legközelebbi szállítmány megérkezéséig.

— Intézkedés történt, hogy a szén zavartalanul szállítható legyen. Az illetékes katonai szállításvezetőség készséggel bocsátott vagonokat a szén szállítására. Ha azonban a szállítás valamilyen ok következtében fennakadást szenvedne, még ebben az esetben sem következik be üzem-fennakadás, vagy üzem-szünetelés, mert a Villamos-telepnek péntekig elegendő szénmennyisége van s ha addig nem érkezik meg a lupényi szén, még akkor sem szünik meg a villamos-üzem, mert valahonnan mégis csak sikerülni fog annyi szén szerezniünk, hogy az elegendő legyen az üzem zavartalan fenntartásához minaddig, amíg lupényi szén megérkezik.

Ami szem-szájnak ingere . . .

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Ha a békeidők gourmandja körsétát tesz a városban és végignézi az előkelő csemegeüzletek kirakatait, bizonyára szomorúság költözik a szívébe. Manapság mindenkinck boldognak kell lennie, ha a neki rendeltileg megállapított kenyér és husadaghoz juthat. De a dolgnak komoly oldala van mégis. A csemegek hiánya a gazdag embert is érinti bizonyos mértékben, ami kitünik abból, hogy az olcsóbb élelmiszerek nagyobb mértékben juthatának a közönséghez, ha a gazdag emberek pénzüket csemegekért adnák ki. Manapság maga a kenyér és a hus is csemege. És ezeknek a csemegeknek beszerzésénél a szegények nem versenyezhetnek a gazdagokkal. Mi maradt meg a csábító finomságokból. Semmi. Minde nélkül a finom halfajták teljesen eltűntek. Több mint két éve nem lehet tonna halat, sengeri halat és lazacot látni. A sardinia, a heringszelet és a finomabb heringfajták teljesen eltűntek a csemege kereskedésekből. Németországban, amely ez előtt mindenféle halcse-

megevel ellátott minket, már régóta nem lásszák a keleti tengeri heringet. Az így eltűnt finom halfajtákat nem is lehet most pótolni. Pácolt halak a legnagyobb ritkaságok közé tartoznak. Lehet még kapni boullion heringet, de ez rendkívül savanyu és különben is ártalmas az egészségre. Még inkább be lehet érni a közönséges sózott heringgel, amely — ki hitte volna ezt valaha — a háboruban csemegevé lépett elő. Néha, ha a külföldi kegyes irántunk, sőtalan norvég heringhez is juthatunk, de ez a heringfajta minden, csak nem csemege.

És azután a huscsemegek. Milyen régen nincsen már libamáj, fácán vagy nyulpástétom. Eltűnt az őz, fácán, libamáj és nyulkonzerv. Magyarországon még gyártanak kis mértékben e fajta csemegeket és például az aradi csemegekereskedésekben nagy ritkán még lehet belőlük vásárolni. A csemegehez szükséges hufajtákat azonban nagyrészt a katonaság foglalta le konzervek gyártására. Sonkát és hideg sülteteket sem lehet már látni a csemegeüzletek asztalán. Németországi kolbászfajtaikat szinte már semmi esztendeje nélkülözzük. A Strashurgh, Kasszelhét és Braunsveigből

valaha nagy mennyiségekben szállított különböző kolbászfajtaikat már nagyon, nagyon régen nem látjuk. Eltekintve a külföldi gyártmányoktól, már rég ideje nem juthatunk prágai és krakkói hufélékhez. A valaha nagyon olcsó és a nép inyének megfelelő puha kolbász, a viztraltalmu, ugynevezett parizer a legelőkelőbb csemege üzletekben sem található. Még magyar szalámit sem lehet kapni. A sajtokkal is így vagyunk. A Camembert, Gorgonzola, Rokievort, nausatteli sajtokat már csak hírből ismerjük. A mostani sajt csemege a nagyon nehezen kapható Gouda és hollandi sajt és a magyar juhtúró. A nagyon lecsepült kvárgli is eltűnt. A finom sütemények, kivéve a kökemény magyar mákos kiflit, a csokoládé és a cacao szintén teljesen hiányoznak. Teljesen eltűntek a zöldségkonzervek, ép úgy az angol és francia, mint a belföldi gyártmányok. Ugyan csak vigasztalan a csemege üzletek pálinka és likörkészlete. A sok francia különlegesség már a háború első évében eltűnt. Criotte és Morella lengyel pálinkák, mint a borovicska és járzebinka csak nagyon kis mértékben juthat a pálinkacsemege kedvelők asztalára. A régen le-

Mi történik az aradi értékpapir piacon?

(A részvények árfolyama. — Alaptőke felemelések a közöbön.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Napról-napra mindjobban élénkült érdeklődés mutatkozik az aradi pénzüzetek részvényei iránt. Különösen nagy a vásárlási kedv az Aradi Ipar- és népbank, az Aradi Polgári Takarékpénztár részvényei iránt. A Polgári Takarékpénztár részvényeit idegenből is nagyobb tételekben vásárolják. A legutolsó kötések 242—245 koronán történtek, azonban a további darabok 250 koronánál olcsóbban nem fognak forgalomba kerülni, mert tulajdonosuk nem bocsájtja ennél alább áruba.

Az aradi ipar- és népbank 600—610 koronát ért már el. Az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztári részvények iránt is érdeklődés mutatkozik, azonban darab hiány miatt élénkebb fizet nem fejlődött ki.

Az Aradi első takarékpénztár részvényeit 1860—1870 koronáért, az Arad megyei takarékpénztár részvényeit 2345—2355 koronáért, az Aradi központi takarékpénztárét 200—205 koronás áron adták el.

Míg az értékpapírok árfolyama Budapesten és néhány nagyobb vidéki városban minden túlszárnyalta ama legmagasabb árakat, amelyek a békeévekben voltak, addig Aradon nem kell konstataciónk, hogy Aradon még mindig távol maradtak az értékpapírok a béke évek árfolyamaitól. Míg a budapesti, bécsi és némely vidéki takarékpénztári részvények hozama az árfolyamhoz képest három-négy és fél százalék között mozog, addig az aradi pénzüzeti részvények árai a mostani vételárhoz képest még mindig öt-öt és fél százalékot jövedelmeznek. A késedelmeskedő magasabb áremelkedés okát kutatva, a következő tényeket állapíthatjuk meg:

Aradon részvényeket és általában értékpapírokat az iskolázottabb, a műveltebb elem vásárolt eddig; ilyenek: nagybirtokosok, ügyvédek, orvosok, hivatalnokok és a költősebb, illetve műveltebb kereskedők. Csak ezek ismerik a részvények természetrajzát, ők képesek megítélni az illető intézet helyzetét, fejlődő képességét jövőben alakul-

ható esélyeit és ezzel összefüggésben a tőkebefektetés helyes voltát. A műveltebb osztály azonban nincs túlsúlyban Aradon és az utolsó években nem is nagyon gyarapodott.

Vagyonosodott azonban az a társadalmi osztály, amely kellően nem tudja értékelni az értékpapírokban rejlő jó tőkeelhelyezés mivoltát és nagy előnyeit. Aradon még mindig vannak olyan milliomosok, akik a részvény mibenlétét nem ismerik. Hosszabb időt igényel, amíg ezek meg tudják érteni az értékpapir reális jövedelmező voltát és amíg megbarátkoznak a részvényekkel s előnybe helyezik más tőkeelhelyezésekkel szemben. Természetesen tünet ez a legtöbb vidéki városban, azonban más helyeken ellensúlyozzák ezt a körülményt az ott működő értékpapir ügynökök, akik a meggazdagodott egyéneket kellően kioktatják és az előnyökkel megismertetik. Aradon kevés az értékpapir ügynök és az az egy-két ember is, annyira el van foglalva a forgalom lebonyolításával, hogy nincs ideje az ilyen jellegű tanításra. Erre vezethető vissza az a tünet is, hogy a legnagyobb aradi pénzüzet részvénye, amelyen pedig már kilenc havi osztalék-szelvény van, körülbelül 1860 korona árfolyam mellett megszerezhető annak ellenére, hogy módosított alapszabályai szerint köteles legalább kilencven korona osztalékot fizetni még az esetben is, ha az illető üzleti nyereségéből nem telnek ez, mert ily esetekben pótlendő az osztalék a tartatékálaphól. Ezt azonban a közönség csak igen csekély része tudja, pedig az ilyenről és hasonló tényekről a részvényeket megvásárolni hivatott egyéneket behatóan kellene tájékoztatni a közvetítéssel foglalkozó személyeknek.

Hogy mily kevéssé terjednek a szélesebb körökben a részvényekkel összefüggő ismeretek, azt ama körülmény igazolja legjobban, hogy az utóbbi napokban történt vásárlásokat leginkább az illető pénzüzetek intimusai teljesítették, ami újabb részvénykibocsátások legbiztosabb jele. A közöbön álló ezt a ténykedést szintén nem ismeri még a közönség és nem is használta ki eddig. Pedig a szeme előtt bonyolódik le a budapesti intézetek ez évben már másodszor történő részvénykibocsátása jóformán kivétel nélkül minden intézetenél. Aradon is megkezdte már az egyik takarékpénztár a tőkeemelését és ezt követni fogja a többi is, mert nem akarnak elmaradni.

SPORT.

+ **Verekedés a football pályán.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A magyar labdarugó sport szögyene volt az a verekedés, amely tegnap délután folyt le az Ullői-uti sporttelepen, ahol a Ferencvárosi Torna Club mérkőzött meg a Vas és Fémmunkások football csapatával. Durva és kíméletlen játék támadt, amelynek folyamán két játékos formálisan összeverekedett. A bíró sem tudta az indulatot lecsillapítani. Egy Hogyi nevű játékos Zracskó nevű társát fojtogatni kezdte, ezeket a pályáról kitiltották, mások azonban újra folytatták a verekedést, amely abban eszesosodott ki, hogy az FTC Kiss nevű játékosa Jellinek vas- és fémesapatbeli játékost úgy megrugott, hogy annak eltört a lába. Az inspektor rendőrtisztviselő erre

közbelépett és beszüntette a mérkőzést. A közönség megbotránkozva hagyta el a versenypályát.

Megalakult

az erdélyi választójogi blokk.

(A kolozsvári nagygyűlés.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

A kolozsvári nyári szinkörben Erdély vezető politikusainak és társadalmi kiválóságainak jelenlétében megalakult az erdélyi választójogi blokk. Az impozáns gyűlést a függetlenségi párt és a szociáldemokraták együttesen rendezték. A kormány részéről megjelentek Apponyi és Földes miniszterek. Vázsonyi Vertán Endrével képviseltette magát.

A gyűlés Posta Béla egyetemi tanár indítványára Apáthy István egyetemi tanárt és Vincze Sándort választotta elnökül.

Apáthy István megnyitó beszédében megokolta, miért kell az általános választójogot már most, a háboru alatt, megválasztani és miért kell ezt az erdélyieknek is követelni. Az erdélyi kerületek se legyenek megvásárolhatók és lathalmi parancsszóra kaphatók. Egész tömegét alkották itt a megvásárolható kerületeknek, amelyeket a mindenkori kormányok a maguk emberei számára, a maguk érdekeinek képviseletére vásároltak meg. Csak a választókerületi beosztás megváltoztatásával lesz meg Erdélynek is az a politikai sulya, amely nagyságánál és történelmi múltjánál fogva megilleti.

Vertán Endre hosszabb beszédben statisztikai adatokkal nyugtatta meg az erdélyieket, hogy az új választói jog nem árt az erdélyi magyarságnak.

Földes Béla átmeneti miniszter kifejtette, hogy a társadalom békéjét nem lehet az általános választójog behozatala nélkül biztosítani.

Bokányi Dezső a szociáldemokraták nevében beszélt.

Most Apponyi Albert gróf emelkedett szólásra, akit percekig viharzó tapssal köszöntöttek. — Szavaimat — mondotta — Apáthy István igen helyesen odaállított kérdéséhez fűzöm: miért kell éppen most létesíteni az általános szavazati jogot, miért nem várhatunk evvel a háboru végéig. Igenis jó azt hangsúlyozni, mindenkor a nép közé vinni, hogy jog nem képzelhető kötelesség nélkül. Igenis, minden joggal össze van kötve kötelesség. Ha más nem, hát az a kötelesség, hogy azt a jogot lelkiismeretesen gyakoroljuk. Téves és erkölcstelen tanítás az, amely beszél jogokról kötelesség érzet nélkül, épp oly téves és — nagy társadalmi vonatkozásokban — erkölcstelen az az eljárás is, amely a kötelességteljesítéstől meg akarja vonni az azzal járó jogot. Ezért vált aktuálissá a választójog kérdése a háboruban.

— Ma azoktól, akik a háboruban teljesítették a kötelességeiket, vérlázító volna megtagadni a jogokat. A háboruban kiontott vér az égre kiáltana a megtagadók ellen. Felelősségem tudatában mondhatom, hogy az általános választójog nem jár ennek az államnak nemzeti jellegére semmiféle veszéllyel.

Apponyi hatást keltő beszéde után Torma István benyújtotta a határozati javaslatot amely megalakultnak jelentvén ki az erdélyi választójogi blokkot. Vincze Sándor záróbeszédével ért véget a nagygyűlés.

Otvenezzer korona a nyulacska belsejében.

(Czövek kapitány a vallatási módszeréről.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Egy újságíró fölkereste Czövek Sándor rendőrkapitányt, akiről minden hadseregszállítási főtárgyaláson, mint félelmetes inkvizitorról szoktak megemlékezni a vádlottak & tanuk. Czövek kapitány egyáltalán nem félelmetes külsejű ember, jellemző, hogy sohasem já egyenruhában. Megkérdezte tőle, mit szól azokhoz a vádakkhoz, amelyeket az általa leleplezett hadseregszállítók, tanuk és megvesztegetett katonai közegek a főtárgyalásokon felhoznak ellene. Czövek kapitány így válaszolt:

— Ma már annyi az ellenem elhangzott vád, hogy nem tudom, mosolyogjak-e, vagy bosszankodjam rajtuk. Katonának éreztem magam hivatásom teljesítésében, aki folyton ügyel a törvényre és ha tettem, vagy tenni akartam valamit, előbb lelkiismeretemet kérdeztem meg. Magamért és a mellém beosztott detektivekért most is vállalom a felelősséget. Régi dolog, hogy amikor a bűnös bajba jut, a feljelentőjét rágalmazza. Ezeknél a pöröknél nem volt panaszos, a panaszos az ország volt, amely nem tud beszélni, mert ha beszélni tudna, sok olyan gazság kerülne napfényre, amelyről nekünk nincs és nem is lehet fogalmunk. S mert én bizattam meg, hogy a visszaéléseket leleplezzem, a bajba jutott egyén én bennem látta a panaszoszt, engem bántott s a sajtó egyoldalú közlekedései folytán én voltam a gazember, a brutális, a korékbetörő, akiről egy hetilap a nyitrai tárgyalások idején azt írta, hogy — bitófára vele! . . . Ma még göres van a nyelvemen, bizony fáj az ütés, az igazságtalanság és lelkiismeretlenség, de lesz majd idő, amikor beszélhetek és sokan nem fogják megköszöni azt, amit hallani fognak!

— Egy esztendő alatt

tizenöt milliót szereztem vissza az országnak

és több millió korona az az összeg, amelyet mint megvesztegetési pénzt letoglaltam. A háboru kezdete óta dolgoztam; Nagyvárad, Szatmár, Debrecen, Kolozsvár, Nyitra, Temesvár és legutóbb Demecsér emlékeztető helyek maradnak. Ügyvédek jártak utánuam, azt mondták rám, hogy megátalkodott antiszemita vagyok s én ettől függetlenül is bebizonyítottam, hogy majdnem annyi dzsentri jutott a vádlottak padjára, mint zsidó. Amikor először hallották az ügyvédek, hogy a tárgyaláson az első bajba jutott vádlott arra alapította védelmét, hogy én kizártam vagy detektívjeimmel kizártattam, a második, harmadik, a tizedik tárgyaláson a többi vádlott is azt ordította:

Czövek kapitány a gazember és nem én!

Például a most folyó temesvári Menkes, tárgyalásról szóló tudósításokban olvasom, hogy miket mondtak a vádlottak és tanuk rólam. Én Menkest az ügyészség épületében nyitott ajtó mellett hallgattam ki. Ügyészek, katonatisztek vettek bennünket körül. Elképzelhető-e, hogy ha én kizártam, vagy detektívjeim ütöték volna Menkest vagy a tanukat, nem kiáltottak volna-e segítségért. Minden szavunkat hallották a mellettünk lévő szobában. Debrecenben a kihallgatásnál egy alezredes és egy huszárcapitány volt jelen. Nagyváradon maga a tárgyalást vezető királyi ügyész és mégis a főtárgyaláson a vádlottak brutalitással és kizártsággal vádoltak.

Megkérdezte az újságíró a kapitányt, hogyan szokott vallatni, ha a gyanúsított tagad.

s mert nyomozásai folyamán több ízben vesztegetési ügyeket is leleplezett, ami tanuk nélkül szokott megtörténni, hogyan bizonyítja rá a gyanúsítottra a vádat. Czövek kapitány erre a kérdésre így felelt:

— A nyitrai gabonacsempészet leleplezésekor, amidőn az egyik gyanúsítottat, Weiszet hallgattam ki, előbbi nyomozásom során már megtudtam, hogy Weisz cement felirással csempésztett ki gabonát Ausztriába. A gyanúsított azonban ezt bizonyítékok hiányában körömszakadtáig tagadta. Egy kihallgatás alkalmával így szóltam hozzá:

„Hiába kaparja a cementet a falról, mégis megtudok mindent“.

Weisz erre elsápadt és zavartan mondotta: „Én nem szállítottam cement jltige alatt semmit.“ Itt már megfogtam; a gyanúsított saját magát árulta el.

— A következő eset Szatmáron történt: A katonai hatóság házkutatást tartott egy megvesztegetett tiszt lakásán, de semmi bizonyítékot nem talált. Erre én mentem el és velem együtt eljött a nyomozást vezető hadbíró is. Mindent átkutattam, de sehol semmi gyanúsítást nem találtam, amikor észrevettem, hogy a katonatiszt kis fia egy posztóból varrt játéknnyulacskaival játszik. Felvettem a nyulacskaát és tréfásan — a gyermeket mulattatva — simogatni kezdtem, amikor láttam, hogy a katonatiszt felesége elsápad. Ollót kértem, felvágtam a játéknnyul hasát és egy kis

zacskóba varrva, 50 darab ezrest találtam: ez volt a megvesztegetési összeg.

Számtalan ilyen körülmény bizonyította be a gyanúsított bűnösségét.

— Így vallattam én. És a detektívjeim? A mikor egyszer Classon nevű mellém rendelt detektív vallatás közben egy kocsi két szer arcu ütött, azonnal visszarendeltem s bár az inzultált ember nem kívánta, hogy az esetről jegyzőkönyvet vegyek fel, azonnal jelentést tettem Nagy Károlynak, az akkori detektív főnöknek és úgy tudom, a detektívet meg is büntették. Mikor pedig Sándor László lett az új kapitány, magam kértem meg, hogy mentse fel exponát állásomból, sőt kérttem, hogy helyezzen el a főkapitányság büntügyi osztályáról is, a főkapitány azonban erre semmi okot nem talált s bár azóta nem igen folytattam hadseregszállítási visszaélések körüli nyomozást, mégis elég fontos munkakörrel megbizva, itt vagyok a főkapitányságon. Minden nyomozásról pontos jegyzéket készítettem. Ezeket, miután érdekes jogi részei vannak nyomozásaimnak, földolgozva, könyvben fogom kiadni a háboru után.

GYÁSZROVAT.

Halálozás. Az aradi tanítói karnak gyásza van: Pataky János igazgató-tanító ma reggel az aradmegyei közpórházban súlyos betegség következtében meghalt. Pataky János mindössze néhány nappal ezelőtt került a kórházba, de akkor súlyos betegsége már oly előhaladott stádiumba jutott, hogy orvosai menthetetlennek mondták. Az elhunytban Pataky Sándor hadnagy a jeles festőművész fivérét gyászolja. Pataky János halála sport-körökben, kántársai körében ószinte részvétet keltett.

Nők a többnejűség ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny nem rég foglalkozott a háborus elnéptelenedés folytán felszínre került azzal a kérdéssel, hogy a férfiaknak engedtesék meg a többnejűség. Erről a kérdésről igen érdekes nyilatkozatot tett Gránitsch Heléna asszony, a monarchia legnagyobb női egyesületének, az osztrák háziasszonyok szövetségének elnöknője. Az érdekes nyilatkozatot itt közöljük:

A többnejűséget az asszonyi jogok korszakában egyenesen keresztülvihetetlennek tartom. Eppen ellenkezőleg a nőt a férfivel egyenrangúvá kell tenni. Az elnéptelenedés kérdésén más módon kell segíteni. Elsősorban a gyermekhalandóság megakadályozásával, vagy csökkentésével. Eppen ilyen irányban működik a vezetésem alatt álló ugynevezett „Kriegspatenschaft.“ Mindenekelőtt egészséges életre és munkára való nemzedéket akarunk felnevelni. Igazságtalannak tartom, ha az asszonyok erejét csak arra akarnánk elpazarolni, hogy minél több gyermeket szüljenek a megszámlálhatatlan sok gyermek sir számára. A nép oktatására kell törekedni, higiénikus nevelést kell biztosítani és olyan nemzedéket kell felnevelni, amely nemcsak fogyaszt és az emberiség terhére van, hanem termel is. Inkább kisebb számú, de egészséges utódokat — ez az én elvem. A sok gyermekes családnnyak megjutalmazásával nem fogunk célt érni, amíg a gyermekeknek nincs elég táplálékuk. Ezért kell mindenekelőtt a csecsemővédelmet fejleszteni és arra kell törekedni, hogy minden társadalmi osztály gazdasági helyzete javuljon, a gyermekáldás akkor magától növekedik. Nem lesz szükség többnejűsögre, agglógeny adóra, csupán fizetésjavítást kell adni abban a pillanatban, amikor egy fiatal ember megnősül, azután emelni kell a fizetését minden gyermek születésénél. A háboru után az asszony munkára még mindig szükség lesz a jövedelem megnagyobbítása céljából és így gondoskodni kell az otthon maradt gyermekekről, amíg az asszony munkában, hivatalban tölti idejét. A problémát nem quantitative, nagyobb népességi számokkal, hanem az emberi faj nemcsitásával, javításával kell megoldani. Ezt csak rendezett gazdasági viszonyok hozhatják meg és sohasem a nagyszámú születések. A magzatelhajtásra kiszabott büntetéseket is természetesen fel kell emelni. Az újszülöttek számára pedig elegendő táplálékról felügyelőtről kell gondoskodni.

A népesség szaporításának eszmáját ilyen irányban kell fejleszteni és akkor senkisémm hozakodik majd elő a többnejűség groteszk gondolatával. Hiszen a törökök is csak ritkán élnek most vallási szokásukkal és nem tartanak több feleséget, mert elég gondot ad nekik az egyről való gondoskodás. Ezzel szemben már most megállapítható nálunk az ifjúkori házasságok felé vezető tendencia és ezt mint a viszonyok javulásának első jelét üdvözölhetjük. Az ifjúkori házasság a legjobb szer a prostitúció és a nemi bajok terjedése ellen. Az egészségpolitikai rendszabályok bármilyen szigorúsága, vagy a legerélyesebb törvények sem tehetnek annyit ezen a téren, mint a férfi és nő korai tartós együttélése. De első követelmény, hogy a korai házasságot maga az állam és a társadalom is támogassa és anyagilag lehetővé tegye. Azelőtt csak a harmincas években levő férfiak házasodtak, most már 23—24 éves korukban nősülnek, de a családalapítás és fentartás költségeire való tekintettel megfelelő nagyszámú fizetést is kell, hogy kapjanak.

H I R E K.

Az aradi napilapok új hirdetési árai.

Alulírott napilapok kiadóhivatalai tudomására hozzák a hirdető közönségnek, hogy az előállítási költségek óriási emelkedésére való tekintettel 1917. október 1-től kezdve a következő új hirdetési árszabást léptetik életbe:

Egy hasábos (6 cm. széles) hirdetés ára centiméterenkint 1 korona.

Nyilttéri hirdetés (egy hasábos) ára centiméterenkint 2 korona.

Apró hirdetés ára 10 szóig 2 korona, minden további szó 20 fillér, vastagabb betűkkel 40 fillér. A legkisebb apró hirdetés ára 2 korona.

Napilapok: művészet, vagy közgazdasági rovatnak sora 2 korona.

Nyilttéri közlemény sora 3 korona.

Házassági hír 15 korona.

Árverési hirdetmény 15 korona.

Kényszerárverési hirdetmény 25 korona.

Csődárverési hirdetmény 50 korona.

Felülfizetés sora 1 korona.

Községek hirdetési (egy hasábos) centiméterenkint 1 korona 50 fillér.

Gyászjelentés (kisebb) 20 korona.

Gyászjelentés (nagyobb) 40 korona.

Köszönetnyilvánítás 15 korona.

Többszöri feladás esetén megfelelő engedmény.

Az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala.

Az „Arad és Vidéke” kiadóhivatala.

A „Függetlenség” kiadóhivatala.

Az „Aradi Újság” kiadóhivatala.

Lukács István dr. távozása az aradi közigazgatásból.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi városi tisztviselői kar egyik rendkívül rokonszenves, szorgalmas, kötelességtudó fiatal tagja fog legközelebb eltávozni a város házáról. Lukács István dr. Arad város másodjegyzője nemsokára lemond állásáról, amelyre még csak rövid idővel ezelőtt választották meg és helyettesítette a belügyminiszterium tisztviselői státuszában. Lukács dr. — mint megírtuk — már ki is nevezték a belügyminiszteriumba segédfogalmazóvá. Egyelőre, valószínűleg november haváig megmarad jelenlegi állásában, azután pedig Purgly László, Aradvármegye főispánja mellé kerül főispáni titkárnak, ahová a belügyminiszteriumból delegálják. Lukács dr. 1913-ban mint napidíjas került a városhoz és gyorsan haladt közigazgatási hivatali pályáján. Akik működését közelről figyelték, azok szép jövőt jósoltak a fiatalon tekintélyes állásba jutott másodjegyzőnek. Most azonban mindenféle sajnálattal értesülnek arról, hogy Lukács dr. nem hajlandó a szűk és a deuszáló személyi torzalkodásoktól sem mentet vidéki keretek között megmaradni.

— Nyugalomba vonuló járásbíró. Halászi Béla világosi királyi járásbíró 33 évi szolgálat után nyugalomba vonult. Ebből a hosszú időből, több mint husz évet a világosi járásbírósnál töltött el és ugy fölöttes hatóságai mint az előtte megforduló jogkereső közönség és az egész társadalom rokonszenve vette őt körül. Ezért a közönség sajnálattal veszi tudomásul ennek a derék bírónak nyugalomba vonulását.

— Az angoiok rommá lótték Ostendét. Berlinből jelentik, a nyugati fronton levő haditudósítók egybehangzó jelentései azt mondják, hogy Ostende, az egykor virágzó és szép fürdőváros az angol hajóágyúk kíméletlen tüzeirre következtében közel áll a teljes pusztuláshoz. Egész városnegyedek romokban hevernek. Példátlan az a barbárság, amelyvel az angol tüzérség még a templomokat és kóráházakat sem kímélte.

— Michaelis újra beszél. Berlinből jelentik: Azt a kedvezőtlen fogadtatást, amelyet Michaelis birodalmi kancellár és Kahlmann külügyi államtitkár beszéde az ellenséges és a semleges sajtóban, sőt a szövetséges lapok egy részében is keltett, az itteni többségi politikuskor körében természetesen tartják. A kormány el volt rá készülve, hogy erős ellentmondásra fog találni, a magyar sajtó kedvezőtlen megítélése azonban, mely a Pester Lloyd kivételével majdnem egyhangú, némi idegességet kelt. Tekintettel arra, hogy a kancellár erélyesen ragaszkodik álláspontjához, a politikai irány megváltoztatása, legalább a legközelebbi időben, kizártnak látszik. Egyébként a kancellár esztörtökön újra beszél a birodalmi gyűlés plénumában és ez alkalommal a hadi célokat bővebben is kifejti.

— Kövess tábornagy, Máramarosszigetén. Máramarosszigetről jelentik: Kövess tábornagy Steinitz tábornok és Brussele vezérkari őrnagy, szárnysegéd kíséretében vasárnap délután ide érkezett Bolgár Ferenc főispán látogatására. Néhány órával később automobilon elhagyta a várost. A látogatás célja az volt, hogy dokumentálja a hadvezetőség és a polgári hatóságok közt lévő harmóniát.

— A cár nincs meglegeve Tobolszkkal. Stockholm-ből jelentik: A Birsowija Vjedomosztij jelentik: Az excár közölte az ideiglenes kormányval, hogy a szibériai klíma rendkívül árt az excárné és gyermekei egészségének. Éppen ezért új lakóhelyet kér számukra kijelölni, mert a tobolszki kormányzósági épület még a szükséges kényelmet sem nyújtja. A volt cár ezenkívül külföldi lapokat is kér. A kormány két orvostanárt küldött Tobolszka, hogy vizsgálja meg a volt trónörököszt.

— Eljegyzés. Bokor Géza Petrozsény és Vass Etuska Nagymajláth jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Hír a brassói tuzokról. Brassóból jelentik: A belügyminiszter értesítette a város tanácsát, hogy a brassóból elhurcolt fuzok az oláhországi Husi nevű városban vannak internálva. A tuzok a jassy-i hollandi követség útján közölték a belügyminiszterrel, hogy már egy év óta nyomorognak oláh fogságban és sürgős szükség volna anyagi segítségre. Kéri a belügyminisztert, hogy a hollandi követség útján utaljon ki számukra pénzt, amit azután visszatérésük után visszafizetnek. A brassói tuzok Husi-ban a Sfrada Dobrina 35. szám alatt lévő gyűjtőfogházban várják szabadulásukat. A kérelmet a következő brassói polgárok írták alá: Meissel József róm. kat. plébános, Gábos Vilma háztulajdonosnő, Petersberger Henrik háztulajdonos, Kiss Károly szabómester, Altstädter János könyvelő, Eitel Ernő háztulajdonos, Frenk Viktor kereskedő és Gusbeth György háztulajdonos. A tuzok valamennyien tekintélyes és vagyonos brassói polgárok, akiknek családja rendelkezésükre bocsátja a szükséges segélyösszeget.

— Házasság. Szörényi Arnold állatorvos és Mencer Irénke vasárnap házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Králitz Lajos dr. nyilatkozata. Az Aradi Közlöny tekintetes Szerkesztőségének Arad Az „Aradi Közlöny” szeptember 30-i számában „Tízmillió per a Sukovszki birtok eladása körül” című cikk téves információk alapján irattak és kérem azt a valóságnak megfelelően kiigazítani: Nem igaz az, hogy a szerződésben, melylyel a herceg Sukovszki féle uradalom eladott, nem történt volna intézkedés a cikkben említett hat cég kitermelési jogáról, sőt az a terület és mennyiség szerint pontosan a szerződésben belefoglaltatik. A vevő kötelezettséget vállalt a szerzett jogok respektálására és az önköltségen való leszállításra. Hogy a leszállítás és az önköltségi árak között a vevő és a kitermelők között differenciák támadtak az igaz, de ez nem érinti herceg Sukovszki érdekeit. Teljes tisztelettel Králitz Lajos dr. Volt alkalmunk az eredeti szerződésbe betekinteni és meggyőződünk arról, hogy az érdekelt feleknek nem csak a nevei vannak egyenként a szerződésben kitüntetve, hanem az általuk kihasználandó területek holdak szerint és waggonok szerint is és ki van tüntetve az időpont, hogy meddig kötelesek a vett fájukat letarolni és elszállítani. — Ezek után valószínű, hogy a fatermelők nem indítják meg a pert.

— Kettős családi ünnep. Geller Samu aradi magányzó vasárnap ünnepelte házasságának 25. évfordulóját feleségével született Stern Ilonával. Ugyanezen az ünnepen jegyezte el a jubiléus házaspár Aranka leányát Schuller József Zomborról.

— A tolvaj szüretje. Vakmerő szökevény fogott el az ujaradi csendőrség az éjszaka. Az ottani szőlőkben egy arra járó őrsnek feltűnt, hogy éjszaka is dolgoznak egy Hans Ferenc ujaradi gazdálkodó kolnájában és ezért beállították oda és legnagyobb meglepetésükre azt látták, hogy bizony annak rendje és módja szerint folyik a szüret. Az igaz, hogy csak egy ember dolgozott, de ez aztán annál szorgalmasabb volt, mert már hét hektoliter must a hordókban volt. Mikor a csendőrök az előttük ismeretlen embertől megkérdezték, hogy került a szőlőbe és kinek a megbízásából szüretel, zavarba jött és bevallotta, hogy szüreti eszközökkel teljesen felszerelve lopódzott be a sötétség beálltával a kolnába és kezdte meg a szüretet azzal a szándékkal, hogy a lopott mustot elszállítja. A tolvajt letartóztatták.

— Egy tragédia emlékére. A Gyorkménési Máv. állomás személyzete Lázár Mihályné és Margit leánya tragikus elhalálása alkalmából száz koronát adományoztak a hadiárvák javára koszorúmegváltás címén. A szászvárosi református Kun kollégium hatodik osztályának tanulói, akiknek Lázár Zoltán, a gyorki állomásfőnök fia osztálytársuk, a családot ért tragédia alkalmából megtakarított filléreiket koszorúmegváltás címén a tüdőbeteg katonának szánták és ezért harminc koronát küldöttek be hozzánk. Mindkét összeget az Aradi Közlöny kiadóhivatala rendeltetési helyére juttatja.

— Adományok. Apor (Assael) Károly és neje, Apor (Assael) József ravatalára szánt koszorú megváltására 20.— Klein Sándor és Irma, Klein Miksa emlékére 200.— Glasner Izidorné, Háromalmás 17.— Dóka Miklós 100.— W. K. 3.— Zsulán Demeter, Kürtös 15.— özv. Kállay Nándorné, Árpád Laczika ravatalára szánt koszorú megváltására 20.— Csóty Nándorné 10.— Weisz Lajos 5.— Kintzig János 500.— özv. Szentpéteri Antalné, Ujj György ravatalára szánt koszorú megváltására 10.— Mindez adományokért hálás köszönetet mond az aradvárosi vöröskereszt választmány nevében Vásárhelyi Janka elnöknő, Hász Erzsébet al-elnöknő.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Hindenburg a végső győzelemről.

Bécs. Knirch. osztrák képviselő, akinek néhány nappal ezelőtt alkalma volt Hindenburggal beszélgetni, elmondotta, hogy Hindenburg a következő érdekes kijelentést tette előtte:

— A katonai gyzelem zászlóinkhoz szegődött és ezt többé nem venetik el tőlünk. De a végleges győzelem inkább a front mögötti kitartás kérdése, mint a harctereken kivívott sikereké.

Róma. A vatikán szombaton délben a központi hatalmak válaszjegyzékét átadta az angol követnek és jegyzékben felszólította az entente államokat, hogy nyilatkozzanak a központi hatalmak válaszában kérdésében.

Zürich. Wilson elnök hír szerint még a téli hadjárat előtt újabb lépést fog tenni, hogy Németországgal szemben kitűnösse Amerika hadicéljait. Haugsulyozni fogja, hogy az Egyesült Államok minden áldozatra hajlandók az entente államok érdekében és el van-

nak tökévelve arra, hogy a gazdasági háborúf még évekig folytatják a békekötés után is. ha Németország nem enged álláspontjából.

Zürich. Nápoly és Campagne tartományokban kihirdették az ostromállapotot.

Bécs. Az osztrák honvédelmi miniszter legfelsőbb helyen indítványt nyújtott be, a mely szerint azok, akik kisebb hibák miatt veszítették el katonai rangjukat, rehabilitáltassanak. A király katonai iródája most foglalkozik a beadvánnyal.

Genf. A Journal de Geneve szerint az orosz koronaékszerek eltűntek. Az ékszereket a cári család letartóztatása után egy kurirra birták és ennek nyoma veszett.

Frankfurt. Pétervári távirat szerint Oroszország számos városában zavargások voltak, amelyekben nagyobbrészt csapatok vettek részt. A zavargások pogromjellegűek voltak.

— **Elfogott lakásfosztogató.** Veszedelmes lakásfosztogató került az aradi rendőrség kezére. Helberg János 48 éves borbélysegéd, aki Aradon egy borbélyüzletben volt alkalmazva, melékfoglalkozásként már hosszabb idő óta rendszeresen űzte a lakásfosztogatást. Valamilyen ügygyel beállított a lakásokba, ott körülnézett és ha látta, hogy alkalom kínálkozik a lopásra, gyorsan magához vett mindent, ami kezéig jutott. Pénzt, dohányt, cigarettát, élelmiszereket, fehérneműt és egyéb tárgyakat sikerült összelopnia. Legutóbb a Teleky-utcában Pits határrendőrségi tanácsos lakását fosztotta ki, ahonnan több száz korona értékű holmikat vitt el. A Szent László-utcában és a Könyök-utcában az utóbbi hetekben elfogott lakásfosztogatók színtén ő a tettese. Ujaradon három betörést követett el világos nappal és élelmiszereket, valamint egy helyen 1500. korona pénzt lopott. A veszedelmes tolvajt egy Hoffmann Ferenc nevű polgári iskolai tanuló fogta el és átadta az aradi rendőrségnek, ahonnan a nyomozás befejezése után a királyi ügyészséghez kísérik át.

— **A burgonya fejkvóta.** A városi közlélmzési ügyosztály előterjesztést tett az Országos Közlélmzési Hivatalnak, hogy engedje meg a közlélmzés adminisztratív kiadásainak fedezésére azoktól is beszédni az egy filléres hozzájárulást, akik maguk látják el liszt és egyéb élelmiszerek szükségleteiket. Az Országos Közlélmzési Hivatal az engedélyt megadta és ezért a jövőben mindenki, aki vásárlási vagy őrleési engedélyt kér, minden métermássa élelmicikk után fél fillért fizet az engedély kiállítása alkalmával. Itt említjük meg, hogy a földmívelésügyi miniszterium megállapította a burgonya fejkvótát és eszerint egy évre személyenként hetvenkét kiló burgonyát lehet vásárolni, azonban a nehéz munkát végzők kvótája 108 kiló.

— **Leesett a fáról.** Súlyos baleset történt ma délelőtt a Kölcsey-utcában. Engel László tizenkét éves fia a Kölcsey-utca 2. számú ház előtt levő gesztenyefára mászott, hogy gesztenyét szedjen. Szedés közben a fia elvesztette az egyensúlyt és oly szerencsétlenül bukott le a magas fáról, hogy súlyos agyrázkódást szenvedett. Az első orvos segélyben Löwinger Miksa dr. főorvos részesítette a szerencsétlenül járt fiúcskát, a rendőrség részéről pedig Weber Árpád dr. rendőrfogalmazó jelent meg a baleset színhelyén és az ő intézkedésére be-

szállították a gyermekeket a kórházba. A fiu eszméletlenül fekszik és állapota igen súlyos.

— **Állomány.** Juhász Miklóská és Jancsika 10 koronát küldtek a vak katonák részére.

— **Birtokcsere.** Kéhrer Károly és neje eladták a Rákóczy-utca 25. sz. házat 147,000 koronáért Reich Józsefnek. — Must Károly és neje eladták a Mihály-utca 63. sz. házat 2400 koronáért Rákósy Lajos és nejének. — Özv. Nyisztor Györgyné eladta az Erdélyi-ut 11. sz. házat 12,000 koronáért Csokán Péter és nejének. — Klein József és neje eladták a Vadász-utca 14. sz. házat 11,000 koronáért Metz András és nejének. — Ambrus Béla és neje eladták a Sarkad. Határ-utca 16. sz. házat 12,000 koronáért Molnár Antalné, Schuller Saroltának. — Kótsis Lajos eladta a Szőlő-utca 8. sz. házat 8500 koronáért Gáll Ferenc és nejének. — Szabó Györgyné Wetthoffer Aranka eladta a Lipót-utca 8b. sz. házat 29,500 koronáért Takács Lajos és nejének. — Tóth Virág Gizella eladta a Magyar-utca 6. sz. házat 41,000 koronáért Rostas Istvánné, Notári Gizellának. — Necht Viktor eladta a Sörház-utca 3. sz. ingatlanát 68,000 koronáért özv. Végli Antalnénak. — Nagy Jánosné eladta a Purgly Lajosné-utca 144. sz. házat 14,000 koronáért Danilla Miklós és nejének. — Kondor Sándor és neje eladták az Apaffy-utca 1. sz. házat 32,500 koronáért Soltz Gyula és nejének és Peták Soma és nejének.

Felelemlik a perköltéseket.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A mozgalom, amelyet a budapesti törvényszék a megvalósulás küszöbéig segített, vegyes érzelmeket fog kelteni: az ügyvédi karban örömet, a pereskedő közönségben pedig visszatekintést. Az történt ugyanis, hogy a budapesti törvényszék Félix Antal dr. kuriai bíró elnökével teljes ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy az ügyvédi díjakat, amelyek 1912 óta változatlanok, ötven százalékkal felelemli. Félix Antal törvényszéki elnök a következő kijelentést tette:

Már a háboru kezdeté óta figyelemmel kísérem a magyar ügyvédség szomorú helyzetét. Az a díjszabás, ami háboru előtt érvényben volt, ma már nem felel meg a megváltozott gazdasági viszonyoknak. Hogy az ügyvédek sorsát enyhítsem, teljes ülésre hívtam össze a vezetésem alatt álló törvényszék bírait és ott előterjesztettem az ügyvédi munkadíj magasabb honorálására vonatkozó javaslatomat. Indítványomat egyhangulag el-

fogadták. Elhatároztuk, hogy 50 százalékkal emeljük az 1912. évi díjszabást. A határozat kidolgozására bizottságot küldünk ki, a mely néhány napon belül kidolgozza a részleteket. A magasabb skála már a jövő hét folyamán életbe lép.

— Csak természetes, hogy a díjszabás emelése nem fog megállani a vezetésem alatt álló kir. törvényszéknél. Sürgősen érintkezésbe lépek az összes budapesti bíróságok vezetőivel, hogy az emelést keresztülvigyék az egész vonalon. Kétségtelennek tartom, hogy a budapesti példát az összes vidéki bíróságok követni fogják.

— A bírák a leguagyobb szimpátiával fogadták az indítványomat. Vázsonyi és Grecsák miniszterek már régebben kifejezték készségüket az ügyvédek jogos kívánságainak teljesítésére. Az ügyvédi munkadíj emelése megfelel tehát az ő intenciójuknak is. Az ügyvédi tarifát kétségtelenül törvényhozási uton is rendezik. De míg ez megtörténik, nem maradhattunk tétlenek.

A budapesti kir. törvényszék határozata azért is érdekes, mert az erre hivatott tényezők, az ügyvédi kamarák még csak az ősszel kívántak foglalkozni az ügyvédi díjemelés kérdésével.

MOZGOKÉPSZINHAZ.

* Az örök ellenség, ez a páratlan hatású, nagykonceptiójú dráma, amely az utóbbi mozi-filmek sorában talán a legszenzációsabb, vonzza az Apolló moziba a közönséget. A lebilincselő kép, melynek grandiózitását csak emeli a világhíres mozidivának: Lotte Neumannnak alakítása, kedden kerül utoljára vetítésre az Apollóban. Szerdán már új műsor megy. A nagysikerű és a közönség részéről oly régen várt Obsitos.

RŐZGÁZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **A budapest-esztergomi hajójáratok hosszabbítása.** A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy a Budapest-Eszterom-téri délelőtt 11 órakor és Eszteromból este 7 órakor induló személyszállítással egybekötött tengerjáratot a jelenlegi viszonyokra és a főváros élmezésére való tekintetből folyó évi október hó 15-ig bezárólag tartja fenn.

— **A zenum-belgrádi átkelési hajójáratok korlátozása.** A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy tekintettel az előrehaladott időszakra, Zenum és Belgrád közötti átkelési hajójáratok közül a Zenumból Belgrádba reggel 5-30-kor és este 8-30-kor és a Belgrádból Zenumba reggel 6-kor és este 9-kor induló átkelési járatok folyó évi október 1-től kezdve további intézkedésig elmaradnak.

— **Zárlati árfolyamok a magánforgalomban.** Budapestről telefonálva tudósítók: A magánforgalom irányzata zárlat felé kissé elgyengült, csak a nassói Áner és hajózási papírok szilárdultak. A zárlati árfolyamok a következők: Magyar Hitel 1250, Osztrák Hitel 890, Fabank 899, Hazai Bank 495, Kereskedelmi Bank 5670, Magyar Bank 818, Magyar Általános Köszén 2180, Salgótarjáni Köszén 1148, Concordia malom 950, Rimamurányi vasmű 1136, Fegyver és gépgyár 1230, Magyar Ruggyantaárnyár 1320, Klotild vegyipar 636, Adria tengerhajózási 2010, Atlantika tengerhajózási 1660, Köz-uti 852.

— **A Magyar Agrár- és Járulékbank igazgatósága megállapította az intézetnek 1917. évi június 30-ra lezárt felévi mérlegét, mely a múlt év első felében elért 1.549.991.67 K tiszta nyereséggel, szamban 2.722.139.07 K tiszta nyereséggel zárul a nyereség-átmozatok figyelembevételével.**

A nyereség- és veszteség-számla — amely az uttal már a Magyar Telepítő- és Parceláló-

bank Részvénytársasággal történt fúzió folytán emelt alaptőke eredményeit mutatja — a következő tőtelekből áll: Nyereség-átosztás az 1916. évről 342,874.45 K (327,524.90 K), kamatszám 2,347,577.52 K (1,716,563.59 K) jutalékok és különféle nyereségek 1,773,962.09 K (479,576.60 K), házbérjövdelem 59,805 K (57,690 K), költségzsám 1,014,390.50 K (618,872.29 K), adó- és illetékszám 444,314.74 K (185,268.73 K). Első félévi nyereség az 1917. évben 3,065,013.52 K (1,877,516.57 K). A kamattjövdelem, beleértve az intézeti házból eredő jövedelmet, a múlt évvel szemben 632,328.63 koronával, a jutalékok és különféle nyereségek címén elért eredmény 1,294,385.29 koronával nagyobb. Ez utóbbi tétel emelkedése a banküzlet fejlődésére és az értékpapírüzletből származó nyereségekre vezethető vissza, míg a földbirtokososztály jövedelmei, nevezetesen a haszonbérletek eredményei a gazdasági év lezárta előtt nem voltak számításba vehetőek. A költségek 496,518.51 koronával magasabb összeggel szerepelnek, amely emelkedést főleg az intézet tisztviselőinek juttatott fizetésemelés és drágasági pótlékok, valamint a háborúval egybekötött újabb jótékony adományok okozták. Az adó- és illetékszámán mutatkozó 259,048.01 korona emelkedés az intézet közterheinek az újabb törvények által előidézett szaporodásában találja magyarázatát. A kitüntetett nyereségben a szindikátusi ületekből származó nyereség nincs elszámolva. A bank tárcájában, valamint a biztosítéki alapokban lévő értékpapírok ugyanolyan arányban vannak a jelenlegi mérlegben, mint a múlt évben.

Új könyvek.

A „Front” hadikiállítás száma. A József főherceg vezérezredes arcvonalparancsnoksága által kiadott képes tábori hetilap a margitszigati hadikiállítás megnyitására igen jól sikerült fényképfelvételeket mutat be. Magyar és német nyelvű gazdag tartalmú szövegrészéből különösen kívánunk: Payr Hugó, A budapesti hadikiállítás és Rákosi Jenő, a Háború miniatűr élete című cikke. Gyóni Géza költeményei és Franyó Zoltán A kalncai Circe című novellája. Továbbá Heltai Jenő és Orbók Attila humoros cikkel. A lap negyedévi előfizetési ára katonáknak 4 kor., polgári személyeknek 6 kor.

Megrendelhető a „Front” szétküldési kezefőségenél tábori posta 516. és Németh József könyvkereskedőnél Budapest, I., Fehérvári-ut 15.

A Társaság legújabb száma egy a király és a királynéről készült szenzációs szép felvételt hoz a címlapon. Az irodalmi rész tartalmából kiemeljük Körmendy Viktor szép cikkét, a Tompa évfordulóról. A Társaság előfizetési ára egész évre 28 kor., félévre 14 kor., negyedévre 7 kor. Megrendelhető a Társaság kiadóhivatalában IV., Reáltanoda-utca 18.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

N. J. A harctéren levő tiszt (századosig) családja 70 korona hadisegélyt kap havonta. Ezt az összeget azonban a tiszt a fizetéséből egészíti ki olyformán, hogy az átengedett összeget a fizetéséből levonják és közvetlenül átutalják a családnak. Ha a tiszt a harcterről elkerül, akkor a család nem fog hadisegélyt kapni ezental.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi október 2-án, kedden

A. Bérlet.

A. Bérlet.

Az ördög.

Vígjáték 3 felvonásban.

Kezdete este fél 8 órakor.

A szerkesztésért felel:

Stauber József

NYILTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen jó atyánk, illetőleg após és nagyapa

KONVALINA JAKAB

nyug. máv. főkalauz

temetésén résztvettek és nehéz óráinkban vigasztalásaikkal felkerestek, ugyancsak az aradi első jót. nyugdíjas asztaltársaság mint az aradi első iparosok betegsegélyező egyesületének a temetésén való részvételükért fogadják ezuton hálás köszönetünket.

Arad, 1917. október hó 1-én.

6780

A gyászoló Konvalina család.

A béke küszöbén

1917. október 1-én

az előfizetést nyitottuk az „Aradi Közlöny”-re.

Az eseményekről napról-napra

a legalaposabb és a legfrissebb

tudósításban számol be az Aradi

Közlöny. Közleményeinek ere-

detisége és érdekessége, valamint

háborús híreinek megbízhatósága

révén Magyarország vidéki

lapjai között az első helyen áll

és mint ilyen a legelterjedtebb,

a legtartalmasabb, legkedvel-

tebb és legolvasottabb ujság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre 36 korona

Fél évre 18 korona

Negyed évre 9 korona

Egy hónapra 3 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

CSAK

RÁDIUM

SÓSBORSZESZT

használjunk test és egészség-
ápolásra.

Nagy üveg ára	K. 6.00
Közép üveg ára	K. 3.30
Kis üveg ára	K. 1.20

Gyártja:

A Dunántúli Gazdas. Szeszgyárosok
Szeszfinomító Részvénytársasága
Nagykanizsán. 4901

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcobort vakító teherre varázsolja és eltüntet mindenféle arctisztatlanságot. **Ára egy tégelynek 2—K.**

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej 3 K — fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K — fill.

Tyükszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ára 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag **EXTRA S**-sal.

Ára 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrásy-tér 22. szám.

A szépségápolás titka a felhasznált szepitőszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szepítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcső. Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k. nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail krémje. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Serail szappan. Lehető finomságu. Crém, fehér, rózsás és teaszínekben. Egy dob. ára 2 korona

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Loin du bal. orgona, piros róza, Serail. Uvegje 1 kor 50 fillér.

Kapnató a készítőnél

1246

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Cognac:

Keglevich,
Dékány,
Mariy,
Adriatika gyártmány,
valamint

likőr, rum-
és valódi ordei

Málna-szörp

palackokban beszerezhető nagyban és kicsinyben 2053

Weiszberger Sámuel

utódánál

Körösvölgyi Pál karaktár

Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

A dombiratosi gazdaságban

(vasútállomás Lőkősháza)
eladásra felállított:

- 20 db. 8-9 éves simmenthali fajtehén 10 literen felüli tejelőkkel.
- 2 db. 5 éves félvér kanca.
- 2 db. 5 éves félvér herélt hintó.

A kunágotai gazdaságban

(vasútállomás Medgyesegyháza)

- 1 db. 4 éves elsőrendű magasfélvér nautas herélt.
- 3 db. idősebb félvér kanca fedező, „Rother Stadt”-jal.
- 140 db. prima választási mangalica malac. Erdőkölöket vasútállomáson kocsival vari. Bővebb felvilágosítások: 6704

Ráth József

urnai Kunágotai nyerhetők.

Pk. 4153-7-1916. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY.

Autiron kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. paragrafusa értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 1916. Pk. 4153-7- számú végzése által Házsiuszki és társai végrehajtó javára 5066 kor. 10 fill. tőke és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírósággal le- és felülfoglalt és 3440 koronára becsült szodagyár berendezésekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a helyszínen vagyis Arad, Nagy Sándor-u. 4. sz., folytatva Batthyányi-utca 22. sz. a leendő eszközlésére 1917. évi október hó 12-ik napjának d. u. 4 óraja határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel nyilatkoznak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. paragrafusa értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. paragrafusában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1917-ik évi szeptember hó 25-ik napján.

Török Dénes,

6715 bírósági végrehajtó.

Nagymennyiségű pléh pánt

eladó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

Tisztelettel értesitem Aradváros és Aradmegye n. é. közönségét hogy a Deák Ferenc-utca 29. szám alatti a volt Csizmadia-féle

vendéglőt

(a Balaton-kávéház mellett) megnyitottam. Kitűnő konyha. Abonensek elfogadtatnak. Tisztán kezelt italok.

Nagyrabecsült párfogásért eszedezik

Lőkövits Rózsika.

Hirdetmény.

Muszka hegyközség

területén

az általános szüret

október 4-én

kezdőül.

Magyarszék önkormányzat.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikus

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Kégyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. 11-ik em.** egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtőmet** nyitottam, ahol legújabb berítési és amerikai módszer szerint kezeltem betegségeimet, foghúzás teljes érzéstelenítéssel (lagyestec-nél). Aranyfogak, aranykoronák, mindennemű kaucsuk fogazatok, szápadlás nélkül és légkamrával. Arany, ezüst, amalgám, porcelán és cement tömések (plombák), mérsékelt díjazás mellett készítenek. Becses pártfogásért kérve tisztelettel **Mohr Jeannetta**, vizsg. fogtechnikus. Rendelő órák: d. e. 8-12-ig, délut. 2-7-ig. Vidékiek 24 óraán belül kielégítettnek. 401

A Magyar királyi belügyminisztérium és a magyar kir. kereskedelmi minisztérium által engedélyezett, valódi **HERSKOVITS-féle citromzából készült**

CITROMIZ PÓTLÓ,

mely teljesen pótolja a most amúgy is-behozatal hiányában drága citromot. Kellemes íze és jóságánál fogva felülmúlja az eddig forgalomba hozott összes citrompótlókat. Egy kellemes ízű limonádéhoz egy kávéskanál, egy teához pedig 30 csepp elegendő. **Herskovits-féle citrom-pótló** kapható az összes elsőrangú fűszer- és csemegekereskedésekben. Egy kis üveg ára 1.70 korona, 1 nagy üveg ára 2.40 korona. **Visszélárúsitóknak nagy árengedmény.** Képviselet:

Both József, Heim Domokos-utca 3.

Főraktár: Arad, Deák Ferenc-utca, Földes gyógyszerháza szomsz. Ugyellünk a Herskovits nevre. 6197

Használt ólom megvételeire kerestek.

Fehér, száraz

házi szappant

nagyobb mennyiséget vásárol

Hajós Árpád gyógyszerháza

Arad, Andrassy-tér 22. sz.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruháikat

kiirtására legjobb szer a **PETRIS** folyadék, ára 2 kor. és **HADAR** hintópor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrt ar. nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ara utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszerháza

Arad, Andrassy-ut 22. szám.

Uri közönség

szíves figyelmébe ajánlom

a Hunyady-utca I. szám alatt

(Färber fűszerházzal szemben) levő

uri és egyenruha szabóüzletemet,

ahol elvállalok legszolidabb kivitelben az őszi és téli idényre legújabb divat szerinti öltönyöket, felöltőket és bármilyen egyenruhákat legjutányosabban. — Javítást és tisztítást leggyorsabban elkészítek. — Meghívásra vidékre is megyek. — Szíves pártfogást kérek

Deutsch Gábor

6859

uriszabó.

1948-1917. kii.

HIRDETÉNY.

Közhírré teszem, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter ur 15504. éln. 206-917. sz. rendeletével a hadi célokra igénybe vett fémtárgyakért a következő tételket állapította meg:

D) **Nikkelből készült tárgyak.**

Sgított főzőedények (fazék, üst, lábos, fedő, serpenyő, mosdó, kád, vízvedrek, egyszerű tálcák, hamu- és cukortálca, ivópohár) kg.-kint az összsúly után 12 korona.

Sütőeszközök (lemez, sütőforma nyárs, lapát), evőeszköz, szelencék, tojástartók, gyümölcstartók, kosarak, hűtőedények, gyertyatartók, leveses- és mártástálak, lehabzó, merítő- és egyéb kanalak, szűrők és sziták, asztalkendőgyűrűk, kocsnyaformák, tálcák, tányérok, tölcsérek, vízeskannák és korsók, gyufatartó állványok. Ezen tárgyak gyártóinak az összsúly után kg.-kint 14 K., kereskedőknek az összsúly után kg.-kint 17 K., a tárgy egyéb birókosainak az összsúly után kg.-kint 20 K. Ecet, olajtartó állványok, tejes, kávé, teás- és csokoládékanak, főzőkészülékek (gyorsforralók, reszkók) csészertartók, cukor-dobozok. Ezen tárgyak gyártóinak az összsúly után kilogrammonként 20 K., kereskedőknek kilogrammonként 25 K., a tárgyak egyéb birókosainak kilogrammonként 30 K.

E) **Nikkel, lemez, vaslemez, készült tárgyak.**

Olyan nikkelrel lemezzelt tárgyakra, amelyeknek nikkel tartalma a tárgy teljes súlyának 10 és 20 százalék között van, a d) alatt felsorolt tételék irányadók 50 százalék levonással, 20 százalék vagy ennél nagyobb nikkel tartalom esetén a d) alatti feltételek 40 százalék levonással irányadók.

F) **Alumíniumból készült tárgyak.**

A d) csoportba tartozó tárgyakért a tárgyak gyártóinak kg.-kint 11.50 K., kereskedőknek kg.-kint 14 K., a tárgyak egyéb birókosainak kg.-kint 20 korona.

Amennyiben ezekért a tárgyakért a jelen rendelettel nem valamely más térítési tétel állapított meg, érték a 13463. éln. 20. b) 115. számú honvédelmi miniszteri rendletben megállapított térítésnél fogva 30 százalékkal nagyobb térítés jár.

Arad, 117. szeptember hó 22.

Green, főkapitány.

